

КОНЦЕПЦІЯ

наукової та інноваційної діяльності в Уманському національному університеті садівництва на 2013-2020 роки

1. Загальні положення

Концепція наукової та інноваційної діяльності (далі – Концепція) Уманського національного університету садівництва (далі – Університет чи УНУС) є основою для розроблення поточних планів наукових досліджень, організації науково-дослідної та інноваційної діяльності, розробки довготривалої перспективи наукової роботи в Університеті.

Концепція спирається на: положення Конституції України, Національної доктрини розвитку освіти, Державної національної програми “Освіта” (“Україна ХХІ століття”), законів «Про вищу освіту», «Про освіту», рекомендації науково-практичного семінару “Концепція розвитку наукової і навчальної діяльності навчальних закладів Міністерства аграрної політики України в сучасних умовах”, Статут університету, рішення вченої ради університету та інші нормативні акти і положення.

Мета Концепції – забезпечення лідерства Університету в галузі підготовки висококваліфікованих фахівців і наукових кадрів, що реалізується шляхом гармонійного поєднання фундаментальності наукових досліджень і фаховості освіти, інтеграції в європейське освітнє, наукове і економічне співтовариство.

Ціль концепції – підвищення рівня наукової та інноваційної діяльності в УНУС, як вагомого чинника забезпечення високої якості вищої освіти, підвищення конкурентоздатності університетської освіти в процесі реалізації Болонської конвенції, створення необхідних умов для інтеграції Університету до світового освітянського і наукового просторів шляхом активізації процесів інтеграції науки і освіти, залучення до наукових досліджень талановитої молоді, впровадження передового досвіду університетів світу в науково-дослідній діяльності УНУС.

Концепція ґрунтується на:

– проведенні працівниками Університету фундаментальних наукових досліджень та виконанні прикладних розробок з орієнтацією на пріоритетні для держави напрями науки і техніки, високі технології та інноваційний розвиток аграрної економіки; участь в проведенні наукових Національних програм з якомога широкого кола питань аграрного сектору економіки;

– забезпеченні тісної інтеграції освіти та науки, у тому числі використання досліджень у навчанні студентів;

– удосконаленні системи підготовки наукових кадрів через магістратуру, аспірантуру та докторантуру, успішну діяльність яких мають визначати високопрофесійні викладачі та науковці, а також актуальні наукові дослідження;

– удосконаленні системи організації та підвищенні ефективності роботи

наукових шкіл Університету, поглибленні їх спеціалізації, формуванні нових, виходячи з віддаленої перспективи інноваційного розвитку України;

- забезпеченні високого рівня інформаційної відкритості та інтеграції до світової системи освіти і науки, здатності до сприйняття світового досвіду та гнучкості стосовно нових напрямів наукових досліджень та методології навчання;

- захисті інтелектуального потенціалу Університету за рахунок постійного моніторингу за об'єктами інтелектуальної власності, їх своєчасне виявлення і належне оформлення; забезпечення науковців сучасною інформацією щодо законодавчої бази у сфері інтелектуальної власності; стимулюванні укладення ліцензійних угод на продаж патентів;

- формуванні Університетом особливого, інтелектуально наповненого, інноваційного середовища, завдяки якому значна частка фінансування науки здійснюватиметься виробничою сферою та ринковими структурами регіону, шляхом цільових науково-дослідних договорів та контрактів, що в свою чергу дозволить вести моніторинг фактичної ефективності наукової та інноваційної діяльності Університету в регіоні.

2. Наукова діяльність

Основною метою розвитку наукової діяльності в Університеті є оптимізація функціональних, кваліфікаційних параметрів науково-педагогічного персоналу шляхом постійного поглиблення нерозривного зв'язку передових методів навчання та наукових досліджень для забезпечення повноправної участі Університету в Болонському процесі, входження до єдиного європейського освітнього та наукового простору.

Концептуальними завданнями наукової діяльності в УНУС мають стати:

- реалізація державної політики в галузі науково-дослідної діяльності та пріоритетних завдань щодо формування наукової сфери України;

- організація науково-дослідної діяльності у поєднанні з державними стандартами вищої освіти та професійної підготовки, зорієнтованої на специфіку аграрного виробництва;

- проведення прикладних і фундаментальних наукових досліджень і розробок, спрямованих на вирішення народногосподарських завдань, визначених пріоритетними для аграрної виробничої сфери України, підготовку наукової, навчально-методичної літератури для адаптації навчального процесу щодо входження до єдиного європейського освітнього та наукового просторів, інноваційний розвиток фахової освіти в контексті положень Болонської декларації;

- запровадження та дотримання європейських стандартів взаємодії Університету з суб'єктами господарювання щодо проведення прикладних наукових досліджень та впровадження їх результатів у виробництво;

- організація актуальної за змістом, різноманітної за формами, сучасної за засобами, якісної за виконанням, доступної професійному навчанню студентської науково-дослідної діяльності;

- організація та проведення міжнародних, міжвузівських науково-практичних

конференцій студентів, магістрантів, аспірантів, молодих учених, науковців;

- розширення наукового міжнародного співробітництва, спрямованого на інтеграцію УНУС в міжнародні науково-дослідні структури;

- постійний моніторинг потреб виробництва регіону щодо напрямків наукової діяльності, контроль за ефективністю впроваджень та виробничих перевірок наукових розробок співробітників університету;

- постійне пропагування результатів науково-дослідної роботи та науково-технологічних розробок Університету в засобах масової інформації, нарадах, симпозіумах, конференціях регіонального, загальнодержавного та міжнародного рівнів.

Реалізація концептуальних завдань наукової діяльності в УНУС здійснюватиметься через:

- активізацію наукової діяльності кафедри, як основного базового структурного підрозділу університету;

- залучення до проведення наукових досліджень фахівців з практичним досвідом наукової діяльності, які мають наукові ступені, а також – науково-педагогічних кадрів з інших вищих навчальних закладів;

- надання дієвої допомоги працівникам УНУС у підготовці та захисті дисертацій на здобуття наукових ступенів кандидата і доктора наук;

- економічні та соціальні гарантії щодо створення відповідних умов проведення науково-дослідної діяльності та підвищення професійної кваліфікації науково-педагогічного складу Університету, створення проблемних науково-дослідних лабораторій при кафедрах, що виконують перспективні бюджетні тематики;

- формування комплексної ефективної системи стимулювання науково-педагогічних, методичних інновацій, підготовки підручників і монографій (матеріальні і моральні заохочення, оптимізація навчального навантаження, фінансування стажувань у провідних українських та зарубіжних закладах освіти і наукових центрах);

- дотримання принципів ступеневої підготовки майбутніх науковців в системі бакалавр – магістр – аспірант – кандидат наук – доктор наук, забезпечення її ефективності;

- організацію ефективної діяльності наукових шкіл Університету, розробки програм їх динамічного розвитку та розбудови, реструктуризацію напрямку науково-дослідної діяльності наукових шкіл за пріоритетними напрямками експериментального пошуку;

- активізацію науково-дослідної роботи студентів та магістрантів Університету шляхом: посилення ролі наукових гуртків; науково-виробничу спрямованість бакалаврських, дипломних та магістерських робіт; організацію участі студентів у наукових конференціях, форумах, семінарах, що проводяться в Україні й за кордоном; налагодження співробітництва з науковими, студентськими, громадськими організаціями інших вузів; активізацію участі студентів у пріоритетних наукових дослідженнях, виконуваних науковими співробітниками університету.

3. Інноваційна діяльність

Основна мета інноваційної діяльності в Університеті – це орієнтація стратегічних цілей на створення та впровадження у навчальну, наукову, виховну та інші сфери діяльності нових процесів, процедур та технологій, орієнтація дій менеджменту на нові, нестандартні підходи до вирішення проблем та зовнішніх викликів.

Головною умовою інноваційного розвитку Університету є перетворення наукової діяльності в пріоритетну галузь.

Актуальними напрямками інноваційної діяльності в УНУС мають стати:

- робота з провідними науковими і навчальними установами Європи і світу та ведення з ними спільних проєктів та договорів, що мають на меті глобалізацію світової науки і практики;

- активне впровадження у виробництво наукових розробок магістрів, аспірантів та докторантів з метою вироблення пілотних програм, які слугуватимуть модельними прикладами для агропромислового сектору України;

- проведення постійного маркетингового пошуку і суворого дотримання виконання технологічних процесів з чітко спрямованим менеджментом, націленим на розробку новітніх технологій збереження збалансованості навколишнього природного середовища;

- вироблення єдиної стратегії щодо працевлаштування висококваліфікованих фахівців у агропромисловому комплексі України.

Реалізація інноваційної діяльності в УНУС здійснюватиметься через:

- розробку та впровадження у навчально-виховний процес інноваційних педагогічних технологій, здійснення інноваційної діяльності в області наукових досліджень на рівні бакалавр – магістрант – аспірант – докторант;

- розробку новітніх технологій виробництва плодів, ягід і винограду;

- розробку інноваційних технологій вирощування овочевих, баштанних, лікарських рослин і картоплі;

- розробку енергоощадних та екологічно безпечних технологій виробництва рослинницької продукції;

- розробку основ біологізації технологій виробництва рослинницької продукції з використанням біологічно активних речовин природного походження;

- розробку екологічно чистих (органічних) технологій вирощування основних сільськогосподарських культур відповідно до міжнародних програм отримання екологічно безпечної продукції за міжнародним сертифікатом ISO тощо;

- розробку ефективних генетико-селекційних моделей створення високоврожайних адаптивних сортів сільськогосподарських культур та біотехнологічних методів мікроклонального розмноження рослин;

- розробку новітніх технологій зберігання і преробки рослинницької сировини;

- обґрунтування підвищення продуктивності лісових екосистем та оптимізації фітоценотичної структури садово-паркових ландшафтів;

– удосконалення економічного механізму господарювання в аграрних формуваннях та менеджменту їх зовнішньоекономічної діяльності з метою поглиблення міжнародної економічної інтеграції.

– розробку та впровадження нових економічних моделей господарювання аграрних формувань різних форм власності, спрямованих на беззбиткове виробництво та самодостатній рівень конкурентоспроможності виробленої продукції.

Результатами реалізації інноваційної діяльності в УНУС мають стати:

– пріоритетний розвиток фундаментальних та прикладних досліджень з урахуванням інноваційної тематики та тенденцій розвитку світової науки;

– формування нових і подальша розбудова існуючих наукових шкіл з пріоритетних напрямків науки і техніки;

– практична спрямованість інноваційних досліджень та удосконалення їх запровадження в діяльність органів державної влади й органів місцевого самоврядування з розвитком в регіоні мережі філій кафедр та інших підрозділів Університету на виробництві;

– створення оптимальних умов для розвитку іноваційних досліджень, спрямованих на вирішення глобальних, загальнодержавних і регіональних наукових завдань;

– розвиток інформаційних баз даних результатів інноваційної діяльності Університету (створення каталогу інноваційних розробок, видання наукових та навчально-методичних праць тощо);

– поглиблення міжнародного, міжвузівського та внутрішньовузівського співробітництва на основі спільних наукових програм, проектів, розробок, структурних підрозділів, використання та створення спільної науково-технічної бази, організація і проведення спільних семінарів, конференцій різного рівня, виробничих нарад, Днів поля, виставок та презентацій тощо;

– участь Університету в Міжнародних проектах і програмах співробітництва, високий науковий рейтинг серед вищих навчальних закладів України.

4. Умови, на яких ґрунтується наукова та інноваційна діяльність в Університеті

4.1 Кадрове забезпечення

Кадрова політика у сфері наукової та інноваційної діяльності Університету базується на:

– цілісності системи кадрового забезпечення;

– перспективності та випереджувальному характері, що ґрунтується на прогнозуванні кадрової ситуації;

– стимулюванні наукової та інноваційної діяльності науково-педагогічних працівників з метою збереження наукових кадрів;

– відповідальності кафедр за систему підготовки молодих науковців;

– відповідальності наукових керівників за науково-дослідну діяльність аспірантів з підготовки та захисту наукових робіт;

– чіткому визначенні критеріїв добору науково-дослідницького персоналу;

- оптимальному співвідношенні наукового та науково-допоміжного персоналу;
- здійсненні правового і соціального захисту науковців, який забезпечує законність та соціальну справедливість вирішення кадрових питань.

4.2 Науково-інформаційне забезпечення

Основними напрямками розвитку інформаційного забезпечення має стати:

- уніфікація правових, методичних, програмно-технічних і технологічних підходів, пріоритетність забезпечення наукових підрозділів сучасною комп'ютерною технікою, розвиток і вдосконалення інформаційного обліку та системи гарантування інформаційної безпеки;
- розроблення інформаційних технологій для їх впровадження під час формування інтегрованих баз даних колективного користування та локальних інформаційних мереж структурних підрозділів Університету;
- використання можливостей глобальної мережі Інтернет з метою апробації наукових досліджень (розміщення на веб-сторінках результатів наукових досліджень для широкого обговорення їх фахівцями);
- підтримка новітніх форм наукової діяльності, які використовують сучасні інформаційні технології – електронні журнали, телеконференції, лекції з віддаленим доступом.

4.3 Фінансове і матеріально-технічне забезпечення

Джерелами фінансування наукової та інноваційної діяльності в Університеті є кошти загального і спеціального фондів державного бюджету та кошти, одержані на виконання науково-дослідних робіт, надання освітніх і наукових послуг на замовлення юридичних та фізичних осіб, гранти та інші джерела відповідно до чинного законодавства.

Подальше удосконалення системи фінансового забезпечення наукової діяльності Університету включатиме:

- оптимізацію і збільшення бюджетних асигнувань на наукові розробки та інші витрати, пов'язані з проведенням науково-дослідних робіт за рахунок активної участі науковців Університету в конкурсах Міністерства аграрної політики та продовольства України щодо бюджетного фінансування пріоритетних напрямків наукових досліджень;
- впровадження в практику проведення науково-пошукових робіт, які виконуються в рамках діяльності на госпрозрахунковій основі;
- удосконалення системи стимулювання діяльності науковців університету;
- забезпечення ефективності використання коштів для функціонування і розвитку науки;
- створення фонду фінансування наукових досліджень за рахунок позабюджетних коштів університету;
- залучення нових джерел фінансування.

4.4 Механізм впровадження у практику наукових розробок

Для удосконалення впровадження наукових розробок необхідно передбачити такі заходи:

- оновлення бази даних щодо завершених наукових розробок, впровадження яких потребує інвестицій;
- підготовка каталогу «Наукові розробки Уманського НУС», який буде використовуватися на інвестиційних форумах, презентаціях, виставках, конференціях, семінарах тощо;
- організацію наукових конференцій, семінарів і т. ін., на яких будуть демонструватися наукові розробки Університету;
- рекламування результатів досліджень шляхом їх публікації у наукових виданнях, висвітлення на сайті університету і в засобах масової інформації та участі у виставках різного рівня;
- організацію виставок власних наукових розробок на факультетах;
- використання результатів наукових досліджень у навчальному процесі.

4.5 Соціальний захист наукових та науково-педагогічних працівників

Пріоритетними завданнями у справі соціального захисту науковців відповідно до даної концепції є:

- удосконалення правового регулювання системи соціального захисту, матеріального і морального стимулювання та заохочення наукового і науково-педагогічного складу працівників Університету з урахуванням кваліфікаційного рівня, особливих умов та стажу професійної діяльності;
- застосування системи творчих відпусток, наукових відряджень та стажування, у тому числі за кордоном;
- створення спеціальних фондів підтримки наукових та науково-педагогічних кадрів, у тому числі аспірантів та здобувачів, що працюють в Університеті.

5. Стратегічні перспективи та пріоритети наукової та інноваційної діяльності в Університеті

Стратегічним курсом наукової та інноваційної діяльності є утримання лідерських позицій Університету у проведенні фундаментальних та прикладних досліджень, розробці новітніх проектів та технологій і забезпеченні їх конкурентоспроможності.

З цією метою передбачається:

- підвищити роль університету в соціально-економічному, технологічному, освітньому й культурному розвитку регіону та країни у цілому;
- запровадити ефективні системи управління університетом і якістю підготовки фахівців на основі принципів і вимог міжнародного стандарту ISO 9001:2000;
- забезпечити адаптацію університету і його випускників до соціальних, економічних, культурних запитів суспільства й змін ринку праці;
- широко залучати в інноваційний науковий і освітній процеси науково-педагогічних працівників, аспірантів, докторантів і студентів;
- створити єдине інформаційне середовище для забезпечення освітньої, наукової та інноваційної діяльності;

- регулярно проводити маркетингові дослідження ринку науково-технічної продукції;
- розвивати міжнародні зв'язки з підготовки й перепідготовки фахівців, у тому числі для закордонних країн;
- розвивати зарубіжне стажування вчених та укласти угоди про виконання спільних наукових і інноваційних проектів;
- регулярно брати участь у проектах TEMPUS, ERASMUS MUNDUS, TWINNING, TAIEX та інших з метою зміцнення і розширення зв'язків із закордонними партнерами;
- брати участь у проведенні щорічних спеціалізованих виставок, у тому числі з міжнародним представництвом, завершених науково-технічних і технологічних розробок, які сприятимуть зустрічам виробників і споживачів наукової продукції, трансферу технологій;
- забезпечувати безперервне надання консультацій та проведення короткотермінового навчання сільськогосподарським виробникам та керівникам середньої ланки у агропромисловому виробництві;
- створити умови для ширшого залучення інвестицій з метою інноваційного розвитку та використання коштів на фінансування пріоритетних наукових напрямів, а також оновлення матеріально-технічної бази науково-дослідних лабораторій;
- забезпечити захист інтелектуальної власності на створену наукомістку продукцію, технології, наукові й навчально-методичні розробки та послуги;
- забезпечити умови, що сприяють залученню додаткових ресурсів з позабюджетних джерел для наукової й освітньої діяльності;
- розвивати іміджеву політику, яка підтримуючи досягнутий рівень представлення Університету громадськості, повинна забезпечити його позитивне сприйняття як навчального закладу нової формації, усебічно віддзеркалюючи всі інноваційні зміни.

Реалізація, визначених у Концепції положень, сприятиме суттєвому оновленню засад наукової та інноваційної діяльності в Університеті, які спрямовуватимуться на організацію, координацію та поєднання зусиль науковців та практиків щодо вдосконалення форм, методів і засобів аграрного виробництва, підвищення конкурентоспроможності вітчизняних технологій виробництва сільськогосподарської продукції на світових ринках.